

פרוטוקול מס' 30/ב

מישיבת ועדה הכספית, שהתקיימה
ביום ג', כג' באדר תשי"ג (10.3.53)
בשעה 08.30

נוכחים:

- חברי הוועדה:
- י. גורי - היו"ר
  - א. ציזלינג
  - י. בדר
  - א. אלישר
  - א.מ. גניחובסקי
  - י. פורדר
  - ח. אריאב
  - ז. שפר
  - ש. דיין
  - א. הרצפלד
  - י. אפרתי
  - ק. לוז

מוזמנים:

- ד"ר לנדאו - מטעם משרד האוצר
- ד"ר ברושי = מטעם משרד המשפטים
- ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים
- ד"ר הניג 2 - מטעם משרד המשפטים
- מר זנגי - מטעם משרד האוצר

מר בזק - מזכיר הוועדה.

סדר-היום:

- א) חוק לתיקון פקודת מס רווחי חברות
- ב) חוק מס רכוש ומילווה חובה
- ג) שאילתות

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

א) חוק לתיקון פקודת מס רווחי חברות

היו"ר י. גורי:

אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה, כי החוק הזה
נידון בוועדת המשנה א', אנו עברנו על כולו,
וישנן כמה הסתיגויות. אנו צריכים להביאן להצבעה לוועדת הכספים המלאה.

בסעיף 2 של החוק ישנה הסתיגות של מר ציזלינג,
האומרת: "שר האוצר יפרסם, אחת לשנה, במועד קבוע", ומציעה למחוק את
הסיפא של הסעיף מהמלים "אולם אם משתמע וכו'". וועדת המשנה לא
קבלה את ההסתיגות הזאת, ואני מביאה כאן להצבעה.

לאחר הצבעה, ההסתיגות - לא נתקבלה

בסעיף 4 ישנה הסתיגות למר ציזלינג. הוא מציע
למחוק את סעיף א(א).

לאחר הצבעה - נתקבלה ההסתיגות

היו"ר י. גורי:

מתחפטים עתה בישיבה שלושה חברים בלבד: מר

ראיתי את ההסתייגות הזו כאילו נתמכה ע"י חבר וועדה אחד בלבד, לפי הלך הרווחות בוועדת המסכה. אולם, אם ישנו עכשיו שינוי, אהיה חייב להעתיק את הצבעות על ההסתייגויות לישיבה מלאה יותר על וועדה הכספית. כך לא אוכל להסתיין בהצבעות. לא באה דרישה מחבר הוועדה ציזלינג לנסק את הסתייגותו, והעבתי שאני יכול להתחשב בפרוצדורה הפורמלית, אבל אם המצב הוא אחר, ברור שכך לא אוכל להסתיין. אני מבקש את מר ציזלינג לנסק את הסתייגותו.

מר ציזלינג: אינני מוכן לנסק עתה את הסתייגותי.

היו"ר י. גורי: סכיון 32 נוספו עכשיו מספר חברי וועדה, אני מצביע את הסתייגותו של מר ציזלינג לסעיף 4, שנית.

לאחר הצבעה - ההסתייגות לא נתקבלה

היו"ר י. גורי: (קורא את סעיף 5).

ברצוני להזכיר לחבר הוועדה כי טסביב לסעיף זה היה נוכח גם בשעת הדיון על פקודת מס-ההכנסה, והדעות היו שקולות. אולם שר המסחר והתעשייה עמד בתוקף על השארתו של הסעיף הזה בפקודה. כשהזדנו לדון בחוק לתיקון פקודת מס רווחי חברות בתעוררה שאלה זו מחדש, מר ציזלינג גם הגיש הסתייגות, ואנו שאלנו את דעתם של שר האוצר ושר המסחר והתעשייה. שר המסחר והתעשייה הודיע, כי לדעתו יש צורך להשאיר את הסעיף, ושר האוצר, כפי שאני שומע עתה מפיו מר הניג, לא הביע כל דעה מוחלטת, אלא אמר שעל הוועדה להחליט.

א.ס. גביחובסקי: ראשית ברצוני לשאול, אם כבר השתמשו בטמכות הניתנת בסעיף זה, מהו הכרוס וכו'.

שנית, סכיון שחשוב מאוד עניין היצוא, אני מציע במקום "רשאי שר האוצר" לכתוב "על שר האוצר לפטור אותם, אפ"י המלצת שר המסחר והתעשייה, מתחילת מס רווחי חברות".

היו"ר י. גורי: אולם גם שר המסחר והתעשייה אינו דורש זאת. סכיון ששר המסחר והתעשייה דורש את השארתו של הסעיף, ושר האוצר אינו מביע את דעתו להן או ללאו, אני מציע לחברי הוועדה, כי יתחשבו בדעתו של שר המסחר והתעשייה, בלי כל תיקונים, וישאירו את הסעיף הזה, כמות שהוא. העתקנו את כל הסעיפים מפקודת מס ההכנסה, והיות ואנו עובדים ערב תיקונים בפקודה זו, אני מציע כעת לא לתקן דבר, אלא להשאיר את התיקונים לעת הדיון בתיקון בפקודת מס ההכנסה.

ד"ר ברושי: לשאלתו של מר גביחובסקי עלי לומר, כי עדיין לא הוצאו כל צווים בעניין זה, ולא היתה החלטה לפטור באף מקרה.

היו"ר י. גורי: (קורא את הנוסח הקודם של הסעיפים 32, 33 ואת הנוסח החדש)

למר ציזלינג ישנה הסתייגות לסעיפים אלה: "אם יתברר אח"כ כי החשבון לא היה בכון, תשולם על ההפדש ריבית של 1%". זוהי תוספת, המתחמט גם לסעיף 32 וגם לסעיף 33.

י. גורי: סכיון שישנו מספר מה מועט על חברים בישיבה, והחברים הנוספים שבאו יצאו שוב - אני מציע לבטל את הישיבה. אני מבין את הארכיזים של האוצר, אני מבין גם את האינטרסים של הכנסת, אבל אני חושב שהצעת זו היא במקום, ויש לקבלה.

ד"ר ברושי:

אני מבקש מאד מחברי הוועדה לא לבטל את הישיבה, היות וזה דחוף ביותר. אנו עושים את השוטה ולטט הכנסה ולטט דוחותי הברוה בלחד, ויש הכרה לסיים זאת במהירות האפשרית, כדי שנוכל לדרוש את המגיע לנו.

היו"ר י. גורלי:

אני מבין את הרגשותיו של ד"ר בדר, וגם שותף לה. אולם בהתחשב עם העובדה שהדבר בידון כבר בוועדה המסנה, ובהתחשב עם המצב המיוחד, אני מבקשן להסיר את הצעתך.

א. ציזלינג:

אני מציע לראות את עבודת וועדה המסנה בענין זה כמושלמת, לרשום את כל ההסתיגויות ולסיים את הדיון בחוק.

י. בדר:

אני מסכים לכך.

היו"ר י. גורלי:

אני מקבל את הצעתו של מר ציזלינג; אנו רואים שהצעתו -- את סיכומיה של וועדת המסנה, כאילו פעלה בסמכות וועדת הכספים, וכל מה שהוחלט בה, ייחשב כהחלטת וועדת הכספים, לצורך חוק זה -- מבלי שהדבר ישמש הקדים.

(ב) חוק מס רכוש ומילווה הרבה

היו"ר י. גורלי:

אתמול בוועדה המסנה התעוררה שאלת גמר הדיונים בחוק מס רכוש ומילווה חובה. אנו התחייבנו בפני נשיאות הכנסת, שהחוק יובא לדיון בשבוע האחרון שלפני הפגרה, ומשרד המשפטים הודיעו לנו כי לא יוכלו לסיים את העבודה, לאחר סיומה בוועדה, אלא לאחר שבוע. הוצעה הצעה, היכולה להתקבל רק פה אחד, שתינתן לוועדה המסנה סמכות לסיים ענין זה, כאילו הייתה וועדת הכספים. מר ציזלינג וד"ר בדר הודיעו כי רצונם עוד לחשוב בענין זה, ולא נתנו תשובה סופית. אני מבקש אותם לענות עתה.

א. ציזלינג:

אני מחייב מאד את עבודתו של משרד המשפטים, וביחוד בחוק זה, אבל איני מסכים שלאחר גמר עבודתו, יעבור החוק אוטומטית לשולחן הכנסת. אני מבקש שהחוק יוחזר לחברי הוועדה, ואם אחד החברים יבקש בירור - יהיה בירור. אני טובן לקבל את הצעת היו"ר, אולם בתוספת, כי אם תבוא דרישה מאד אחד החברים להתחזיר דבר מסויים לוועדה - יוחזר.

היו"ר י. גורלי:

אני מסכים לכך.

י. בדר:

לא אוכל להסכים לפרוצדורה זו, שאנשי משרד המשפטים יעבדו את החוק לאחר שאנו בסיים את הדיון ואני מציע שוועדה המסנה תסכם, אנשי משרד המשפטים ינסחו ואח"כ יוחזר החוק לוועדה המלאה.

היו"ר י. גורלי:

אולי יטעים ד"ר בדר לתיקון נוסף, שלאחר העיבוד שיעשה ע"י משרד המשפטים, תצב וועדה מצוטצמת, המורכבת מחברי הוועדה ציזלינג, בדר ואנכי, ותברר את הדברים. אני מבקש את ד"ר קיטרון שיעשה את כל המאמצים לגמור את ניסוח החוק לפני שבוע ימים, ואז יוכלו החברים לבסח את הסתיגויותיהם, והחוק יוגש לכנסת. אנו נשתדל לסיים את עבודת וועדה המסנה מחר.

ד"ר קיטרון:

אוכל לסיים את העבודה ביום של ישי הא. אולם

על כל פניק, אני מבקש לעשות את כל המאמצים
כדי שהחוק יוכל לבוא אלינו ביום שלישי

היו"ר י. גורי:

הבא.

אני הושב שוועדת הכנסת חסכים לשחרר את
הוועדה מחובת 24 שעות, בנוגע ללוח

י. בדר:

ההמחיות.

אבקש זאת מוועדת הכנסת.

היו"ר י. גורי:

(ג) שאילתות

=====

א. ציזלינג:
אנו הצגנו בפני שר האוצר שורה של שאלות,
ואני גם הגשתי אותן בכתב, אולם זה שבע שנים
רצופות לא התקיימה ישיבת ועדת הכספים המלאה ולא נתקבלו תשובות.
אני מבקש בישיבה זו, היחידה המתקיימת לפני הרצאתו של שר האוצר, לקבל
את החשובות הדחופות וההכרחיות.

אני בקשתי פרטים על מעמד החשבונות והקופות -
דבר הנמצא בידי האוצר. עלי לומר כי אין שר האוצר מכבד את העבודה
התקינה והמסודרת של וועדת הכספים: הוא עצמו אינו מופיע לישיבות, את
החומר אינו מציא, וזה עלול להביא אח"כ לצורת בירור, בה הוא ירשה
לעצמו לנזוף בחברים שלא כדין מעל במת הכנסת. אני מבקש שלא תיפסק היום
ישיבת וועדת הכספים, אלא לאחר שנקבל תשובות על השאלות הדחופות האלה.

י. בדר:
היינו רגילים חמיד, לפני הרצאה מסוג זה של
שר האוצר כיום, לקבל אינפורמציה - גם בכתב
וגם בעל-פה. אינפורמציה אחת שתמיד קבלנו הייתה, האם האנליזה של
ההוצאות, בצורה של לוח מסומן, לפי סוגי ההוצאות, נוסף לסדר המספרים.
עתה לא קבלנו זאת. בשעה כזו קבלנו חמיד דו"ח על הוצאות הביצוע של
התקציב ההכנסות וההוצאות של 11 חודש - והפעם לא קבלנו זאת. לפני
הרצאה מסוג זה היינו מקבלים חמיד אינפורמציה בנוגע להרכב ההכנסות
וההוצאות שבסעיפים הקולקטיביים, בהם סעיף אחד כולל כל מיני הכנסות
והוצאות - הפעם לא קבלנו זאת. למר קפלן המנוח היה נוהג לפני הרצאה
מסוג זה לבוא לוועדה, ולחת לנו תשובות על אותן השאלות הנובעות מאי-
הבנה, בכדי שלא יהיו דיונים מחוץ אי-הבנות. גם זה לא נעשה הפעם. לא
קבלנו אפילו תשובות על שאלות הקשורות בנושא זה.

יש הכרח לתקן את כל הדברים האלה ברגע
האחרון, ואם לא כן - הם יביאו להתרפת המצב, להתקפות בלתי צודקות אולי
על שר האוצר, ולא יעזרו לבירור וליבון העניינים החשובים האלה. אני
מצטער מאד ששר האוצר חושב, כי וועדת הכספים אינה מקום בו אפשר לעבוד
ולשתף פעולה.

היו"ר י. גורי:
עלי לציין כי רוב דרישותיהם של החברים
שדברו לפני הן צודקות. אני מבקש את מר
זוגי להביא את כל החומר הנדרש בהקדם האפשרי, עוד לפני תחילת הדיון
בתקציב. בדיונים על התקציב, ברור ששר האוצר חייב להשתתף, ואני
מבקש להודיע לו זאת.

א. הרצפלד:
יש לי כמה תביעות בקשר לארנונה, שאני חייב
להביאן באופן דחוף לפני הוועדה. דבר ראשון -
עד היום לא קבלנו את החשלושים המגיעים, לא על חשבון ההנעקה ולא על חשבון
הפיצויים, ואינני מבין מדוע צריכים לגרום סבל כה רב לאנשים אלה.

שנית, לפני החשלומים מנכה הנהלת הארנונה את החובות שקייבים לה. אני הסכמתי לשלום בעד שנה אחת, 1951/52, אבל אינני מבין מדוע צריך לשלם בעד עוד שנה, אינני מסכים לחשלומים אלה בבת אחת. אף מנכים את החובות, והחובות הם רבים, הרי יצא שהמשקים הצעירים לא יקבלו כלום, ועוד יצטרכו להוסיף סכומים גדולים. אם כך, מוטב בכלל לבטל את ענין ההענקה, ולא לרמות כאילו ישנה הענקה, ולא לחיתה. אני תבעתי שינכו רק פעם אחת את החובות ויעשו סידורים עם כל משק ומשק כדי לשלם את כל יתר הסכומים. יש הכרח להבדיל בין אנשים שסבלו ובין אנשים שלא סבלו, ואינני מבין איך מעיזים לגשת כך לדבר.

שלישית, בעיית ההסתננות. אף אחד מכם אינו יודע את גודל האבירות הנגרמות לישובים הצעירים האלה מן ההסתננות; אינני מדבר על אבירות בנפש - זאת יודעים כולם, אלא על אבירות בצידוד ובעלי חיים. עלי להודיעכם כי כל המשקים האלה לא קבלו אף גרוש אחד על חשבון הפצויים המגיעים להם. מן הסוכנות הודיעו לי, כי היא שילמה 64 אלף ל"י על חשבון משקי תקציב, ומנהל הארנונה מודיע לי שלא קבל את הכסף; אני שואל: היכן הכסף? ישנם 300 משקים מסוג זה, ועדיין לא קבלתי שום תשלום עבורם. מדוע אינני מקבל את הכסף? מדוע לא נותנים לי את האפשרות לעזור אפילו לחלק קטן מן הישובים האלה?

רביעית, ידוע מתי מתקבל הכסף מהסוכנות למשקי תקציב - תוך השנה, לא בתחילתה ולא באמצעיתה. תוך שנה זו אינני יכול להיכנס לחשבון של הערכת הארנונה, ואני דרשתי שזה יהיה בסוף השנה, מאוקטובר לאוקטובר.

עלי לציין, כי לא עשיתי את חשבון ההתיקרות, וההערכות נשארו אותן של לפני ארבע שנים.

ד"ר לנדאו: קודם כל עלי לציין כי רוב דבריו של מר הרצפלד צריכים להיות מופנים אל שר האוצר ולא אלי, היות ואלה הם עניינים אדמיניסטרטיביים. אולם בכל זאת ברצוני לנסות לענות לטענות שנשמעו כאן.

ראשית, בענין ההענקה. ההענקה היא אותו סכום של חצי מיליון ל"י, שעליו הוחלט, והוא הוכנס לתקציב השוטף, כדי לשלם פיצויים לאותם הניזוקים שרכושם נשאר מחוץ למדינה, כגון: העיר העתיקה, עטרות, נוה-יעקב וכד'. נוסף לזה הוחלט - אבל לא הוכנס לתקציב, על סכום של 150 אלף ל"י לחשלום החובות של העקורים. בקשר להענקה, אנו סיימנו את העבודה. בסוף מרץ, כפי שוועדת הכספים הטילה עלינו, העבודה תהיה גמורה, ואם ישארו כמה מקרים בלתי מסודרים, יסדר זאת מנגנון הארנונה.

אולם, מחוץ החצי מיליון ל"י קבלתי 225 אלף ל"י, ואינני יודע איך לשלם זאת, אבל דוקא נוה-יעקב ועטרות ומשקים דומים לאלה, קבלו את הכסף. אני פניתי לחשב הכללי פעמים רבות, וחוא עונה: אין כסף. הטענה היא אינה יכולה להיות מופנית אלי.

מגיע למשקים עוד סכום של 370 אלף ל"י. מזה כבר שלמנו יותר מ-100 אלף. אי אפשר לומר שהמקטור הזה קופח ע"י הארנונה.

אשר לטענת מר הרצפלד בקשר לניכוי החובות, אני רוצה לדעת איזה משרד ממשלתי ימלא את תפקידו כשהוא בא לקבל כסף, ואין מורידים מסכום זה את המגיע ממנו, ובפרט שאין זה בשנה הראשונה, ואפילו לא בשנה השנייה. לא שילמו בשנה הראשונה, לא שילמו בשנה השנייה, ואני אינני יכול לחת כסף ולא לקבל מה שמגיע לארנונה; אי אפשר גם לשלם וגם לא לקבל כסף. אינני יכול לשנות את הדרך בה נהגתי עד עתה בקשר לענין זה. ואם שר האוצר יתן לי הוראה לשלם ולא לנכות את החובות - יצטרך גם להצביע על מקורות מהם אקח את הכספים.

אשר למשקי התקציב, ישנן 260 נקודות, עליהן הודיעה הסוכנות לאחר מאמצים מגיעים מאד, לשלם עבורם. אולם כסף איני רואה. אני צריך לקבל 400 אלף ל"י לשנתיים וקבלתי רק 54 אלף ל"י. הסוכנות טוענת עתה שהיא שלחה הודעה לאוצר לשלם על חשבונה, אולם אני לא קבלתי שום דבר, והגעתי למצב כזה, שהודעתי למר הרצפלד, שאם עד 31 למרץ לא אקבל את הכסף המגיע עבור השנה מהסוכנות, לא אהיה במובן חוקי מסוגל לשלם פיצויים עבור נזקים עקב הסתננות.

היו"ר י. גורי:

מה שנוגע לאיחור בחשלוס, שאלה זו תועבר לשר האוצר.

אשר ל-150 אלף ל"י, הרי תחילה חשבנו שיהיה צורך להוסיף 200 אלף ל"י, אולם את"כ - מתוך חישובים שונים הוברר שאפשר להסתפק ב-150 אלף ל"י, והובטח שסכום זה יוכנס לתקציב. כשהופיע לפנינו מנהל המשנה של משרד האוצר והביא לנו את חלוקת הרזרבה של 34 מיליון ל"י, עוררתי את השאלה הזו ומר זגגי הודיע שהעניין יסודר. אם ה-150 אלף ל"י ישולמו מתקציב זה או אחר, הרי זה היינו סך, העיקר שסכום זה מובטח.

אשר למשקים הצעירים, שאינם יכולים בעצמם לשלם את הארנונה, הרי בעקבות הדיון שהיה לנו בקשר לכך כתבתי מכתב לשר האוצר, בו הדגשתי כי הוועדה מבקשת שהוא ישפיע על הסוכנות בעניין זה, ועד אז מבקשת לפתח הוראה למנהל הארנונה לא לנקוט באמצעים משפטיים נגד משקים אלה. יותר לא חזרנו לעניין זה. אם שר האוצר נתן הוראה כזו למנהל הארנונה או לא נתן - אינני יודע; כן אינני יודע גם אם הוא בא בדברים עם הסוכנות היהודית, ואם הדבר הובא בפני המוסד לחיאום.

א. ציזלינג:

אני חושב שהוועדה חייבת לקבל החלטה בעניין זה. אני חושב כי זוהי אחת השערוריות, שהן בושה למדינה. משקי הנגב, למשל, אשר נמצאים במצב חסור ללא נשוא, צריכים לשלם חשלוסים גדולים, ועוד מנכים להם את החובות. אני חושב שדבר זה לא יתכן. איננו יכולים לחייב את שר האוצר, אבל אני מציע כי הוועדה תקבל החלטה, שהיא מבקשת את שר האוצר, כי חשלוס הארנונה ישולם תוך שבועיים-שלושה מהיום - גם אם לא יסודרו הדברים הפורמליים עם הסוכנות. וועדת הכספים רושמת לפנייה כי במקרה שדבר זה יגרום נזקים לאוצר המדינה, היא תביא זאת בחשבון בדיוניה על התקציב, בקשר עם ההוצאות.

ח. אריאב:

אינני יכול לקבל את חשבתו של ד"ר לנדאו כמספקת. אם אין כסף - על מנגנון הגבייה של הממשלה לגבות יותר כסף - אבל לשלם לניזוקים יש הכרח. משום כך אני גם כן מצטרף להצעה, שוועדת הכספים רושמת לפנייה שיש הכרח לבאוג במהירות לחשלוס הפצויים לניזוקים.

היו"ר י. גורי:

אני מקבל את משאלתם של חברי הוועדה.

ישנה שאלה של התקציב הנוסף. שמענו את הוועדה של מר זגגי בעניין זה, וגם במכתבי אל שר האוצר אחזור על כך, שהוועדה רושמת לפנייה שהתקציב הזה הוא מובטח. כרגע זוהי שאלה מחזורית ולא תקציבית.

אני אעביר את הפרוטוקול המדבר על חשלוס הפיצויים לניזוקים לשר האוצר.

אני מציע שהדיון בתקציב הנוסף לשנת 1952/53 יועבר לוועדת המשנה. אני מקדם בברכה את כניסתו של מר רובין לוועדה, במקומו של ד"ר סנה.

א. אלישר:

אני עוררתי את בעיית שיכון הותיקים בירושלים ואח סבלם. אני חושב שדבר זה חתיב לבוא על פתרונו.

היו"ר י. גורי:

שר האוצר הודיע, כי במידה שהמשתכנים לא ניגשו לבנייה שלא באשמחם - זכוחם שמורה להם.

מר זגגי:

דומני שהיו"ר טועה, אבל כמובן אפשר לבדוק את הדברים בפרוטוקול. עד כמה שאני זוכר, הרי הוחלט שאם יהיה וכוז בין האוצר לבין ארגון מסויים בעניין זה - חכריע וועדת הכספים או וועדת משנה שלה.

א. ציזלינג:
אני מבקש להכניס בסדר-יומה של הוועדה
בשבוע הבא, את שאלת העזרה למשקים נפגעי
הבצורת, ודרך הגשמה, ולבקש משר האוצר וממשרד החקלאות לשלוח אלינו
את נציגיהם ולהביא לנו את החומר המסוכם ואת דרך העזרה שלהם.

חיו"ר י. גורי:
אני אכניס שאלה זו לסדר-יומה של הוועדה,
אולם אינני יודע אם נוכל לדון בה
בשבוע הבא.

הישיבה סגורה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.